

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lounasetujen kireiden rajoitusten joustavoittamisesta poikkeuksellisenä korona-aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anna-Kaisa Ikosen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 956/2020 vp:

Aikooko hallitus poikkeuksellisenä korona-aikana muuttaa yhden aterian rajaa, voidaanko vanhenevia ja käyttämättömäksi jääviä lounasetuja lahjoittaa kuljetuspalveluiden kautta vähävaraisille ja

aikooko hallitus joustavoittaa verottajan käytäntöjä lounasetuja koskien poikkeuksellisenä korona-aikana?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tuloverolain 64 §:n mukaan työnantajalta saatu luontoisetu on veronalaista ansiotuloa ja saatu etu arvostetaan käypään arvoon. Verohallinto määrää vuosittain luontoisetujen käypien arvojen laskentaperusteet. Verohallinto antaa vuosittain päätöksen yleisempien luontoisetujen laskentaperusteista.

Vuonna 2020 sovellettavan päätöksen mukaan ravintoedun arvona pidetään 6,80 euroa aterialaisten kohden, jos edun hankkimisesta työnantajalle aiheutuneiden välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrä on vähintään 6,80 euroa ja enintään 10,70 euroa. Jos tämä määrä alittaa 6,80 euroa tai ylittää 10,70 euroa, edun arvona pidetään välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrää. Enintään 10,70 euron nimellisarvoisen, muun kuin sopimusruokailuun liittyvän ruokailulipukkeen muodossa tai muuta vastaavaa maksutapaa käyttäen järjestetyn edun arvo on 75 prosenttia ruokailulipukkeen nimellisarvosta, kuitenkin vähintään 6,80 euroa. Nimellisarvoltaan yli 10,70 euron ruokailulipuke arvostetaan nimellisarvoonsa. Palkansaajalle voidaan antaa edellä mainitulla tavalla arvostettuna vain yksi lipuke sellaista tosiasiallista kotimaan työssäolopäivää kohden, jona työnantaja ei ole muulla tavoin järjestänyt ruokailua.

Päätöksen mukaisilla laskentaperusteilla ravintoetu on tarkoitettu kohdennettavaksi kohtuuhintaiseen päivittäiseen ruokailuun työpäivän aikana. Ravintoedun arvostamisperusteita käsiteltiin tulo- ja varallisuusverolain säätämisen yhteydessä (hallituksen esitys HE 109/1988 vp). Lain yhteydessä annetussa Verohallituksen luontoisetupäätöksessä vahvistettiin verotuetun ravintoedun edellytykset ja laskentaperusteet, jotka ovat olleet asiallisesti saman sisältöiset siitä lähtien.

Koronan leviämisen torjumiseksi ravintoloiden toimintaa rajoitettiin merkittävästi keväällä 2020, jolloin lounasaseteluiden ja niitä vastaavien maksuvälineiden käyttö normaaliin tapaan ravintolassa

paikan päällä ruokailuun estyi. Samanaikaisesti tapahtui merkittävä siirtymä etätöihin. Poikkeuksellisessa tilanteessa Verohallinto muutti luontoisetupäätöstä väliaikaisesti siten, että ravintoetua voi käyttää myös ruuan kuljetuksesta esimerkiksi kotiin tai työpaikalle aiheutuviin kustannuksiin. Ravintoedun euromääräisiin ala- ja ylärajoihin ei tehty muutoksia, joten kuljetuskustannuksia voi kattaa vain niiden puitteissa.

Ravintoedun nykyisissä määrissä on lähtökohtana aterioinnin kohtuulliset kustannukset. Ravintoedun määriä ja raja-arvoja on tarkistettu vuosittain keskimääräistä kustannustason muutosta vastaavasti. Ravintoedun päiväkohtaisen ja ateriakohtaisen maksimikäyttösumman korottamiseen kuljetuskustannusten perusteella ja ravintolasektorin tukemiseksi liittyisi erinäisiä ongelmia. Kuljetuskustannuksiin perustuva korotus kanavoituisi aiheuttomasti myös niihin tilanteisiin, joissa kuljetuspalvelua ei tosiasiallisesti käytetä eli ravintolassa paikan päällä ruokailuun tai ruuan noutotilanteisiin. Ravintoedun maksimikäyttösumman korotus vaikuttaisi mahdollisesti myös korottavasti aterioinnin yleiseen hinnoitteluun, millä olisi vaikutusta myös niille palkansaajille, joilla ei ole työnantajan tarjoamaa ravintoetua käytettävissään.

Ravintoedun tarkoituksena on mahdollistaa työntekijän päivittäinen ruokailu työpäivinä kohtuulliseen hintaan. Koronatilanteen jatkuessa Verohallinto on jatkamassa kuljetuskustannuksia koskevaa poikkeusta myös lähiaikoina annettavassa vuoden 2021 luontoisetupäätöksessään. Muilta osin ravintoedun perusrakenteeseen ei ole tulossa muutoksia ensi vuodelle. Ravintoedun päiväkohtaisen ja ateriakohtaisen maksimikäyttösumman olennainen korottaminen olisivat siinä määrin merkittäviä muutoksia ravintoedun verotuksen perusteisiin, että ne edellyttäisivät todennäköisesti lainsäädännön muuttamista. Tällöin olisi myös laajemmin arvioitava ravintoetuun kohdistuvan verotuen perusteita sekä sitä, miten varmistetaan verotuen kohdistuminen nimenomaan lounasruokailuun.

Helsinki 11.1.2021

Valtiovarainministeri Matti Vanhanen